Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Tomas Arrastoa Iguaran

Amasa-Villabona, Gipuzkoa (1925-2015)

Aurkibidea

Biografia

Villabonan jaioa, Kale Nagusian. Gurasoak bertakoak zituen. Aita arotza zen. Hamar hilabete zituela hil zitzaion ama, tifusarekin, eta seme bakarra da. Eskola publikoan ikasi zuen. Mutikotatik da musikazalea: abestu egiten zuen elizan eta tronpeta jo bandan. 15 urterekin Zizurkilera joan ziren bizitzera; orduantxe hasi zen lanean ere, SACEM lantegian; 17 urte egin zituen han, eta gero bere kontura hasi zen lanean. Besteak beste taxilari lanetan ibili da. Asteasuar batekin ezkondu zen, eta hiru seme-alaba izan zituzten.

Zintak

VIL-011

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2011-03-18
- **Iraupena**: 67 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Gaston Balerdi, Izaskun

Pasarteak

1. Aita, arotza

- **Erref**: VIL-011/002
- **Iraupena**: 0:02:34. **Hasi**: 00:02:06. **Bukatu**: 00:04:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Arotza zen aita. Pinuzko oholak, listoiak eta antzerakoak egiten zituen. Hil kutxak egiteko oholetan hildakoaren inizialak idazten laguntzen zion umetan Tomasek. Hamabost urte zituela, aitaren nagusiak Zizurkilen etxea utzi zien eta bertara joan ziren bizitzera.

2. Eskola garaia

- **Erref**: VIL-011/003
- **Iraupena**: 0:02:35. **Hasi**: 00:04:40. **Bukatu**: 00:07:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Villabonako eskolan hamabi urtera bitartean ibili zen. Mutilen eskola zen. Eskolako irakaslea nolakoa zen eta irakasgaiak zeintzuk ziren kontatzen du. Zizurkilera etorri zirenean, aparteko eskolak ematen zizkion Imaz zeritzon irakasle batek.

3. Tranbiarako dirua gorde eta Donostiara bizikletaz

- **Erref**: VIL-011/004
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:07:15. **Bukatu**: 00:08:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:
Jolasei buruz hitz egiten du. Pilota eta bizikleta zituen gogokoen. Villabonako Aierdiren bizikleta tailerrera joaten zen laguntzera. Enkarguak egitera bidaltzen zuten sarri Donostiara. Tranbiarako dirua gorde eta bizikletaz joaten zela kontatzen du.

4. Hamabi urterekin hasi zen tronpeta jotzen

- **Erref**: VIL-011/005
- **Iraupena**: 0:03:59. **Hasi**: 00:08:48. **Bukatu**: 00:12:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Hamabi urte betetzerako Villabonako musika-bandan tronpeta jotzen zuen. Hilean hamabost pezeta ordaintzen zituen solfeo eskolengatik eta tronpeta ere bertan lagatzen zioten. 1951. urtean, Andoaingo jaietara joan bezperan zuzendaria hil zela kontatzen du.

5. Dena zen bekatu

- **Erref**: VIL-011/006
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 00:12:47. **Bukatu**: 00:14:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Villabonako plazan igandero jotzen zuen musika-bandak. Dantza lotuan egitea debekatuta zegoela ondo gogoratzen du. Kongregazioan eta apaizarekin arazoak izaten zituzten horregatik.

6. "Primera", "segunda" edo "tercera"ko hiletak

- **Erref**: VIL-011/007
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 00:14:49. **Bukatu**: 00:17:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kanpaiak

Laburpena:
Elizan abesten zuen Tomasek. Hiru klase desberdineko hileta elizkizunak zeuden. "Primera"koetan abesten zuten bakarrik. Hauen arteko desberdintasunak kontatzen ditu. kanpaiak jotzeko modu desberdinak bazeuden baina ez ditu oso gogoan.

7. Uretako jolasak

- **Erref**: VIL-011/009
- **Iraupena**: 0:01:46. **Hasi**: 00:19:02. **Bukatu**: 00:20:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak

Laburpena:
Igeri egiten ikasi zuen. Presa azpian ibiltzen ziren igerian bainujantzi eta guzti. Neskak ez ziren joaten. Piraguetan ere ibiltzen ziren.

8. "Otxote beandu"

- **Erref**: VIL-011/010
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:20:48. **Bukatu**: 00:21:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Kantuan aritzeko diru-laguntzak izaten ziren. "Otxote berandu"ko partaide izan zen Tomas.

9. "Etxe hontako kristau guztiei" kanta

- **Erref**: VIL-011/012
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:23:24. **Bukatu**: 00:24:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Gabon kantak

Laburpena:
Villabonako organistak idatzitako "Etxe hontako kristau guztiei" kanta abesten du.

10. Tolosako Beotibarrera dantzara

- **Erref**: VIL-011/015
- **Iraupena**: 0:01:19. **Hasi**: 00:26:42. **Bukatu**: 00:28:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Tolosako Beotibar pilotalekura joaten ziren gaztetan dantzara. Itzultzeko azken tranbiaren ordua inguratzen zenean, frontoiko argiak itzali eta pizten ziren pare bat aldiz seinale gisa.

11. Hamabost urterekin lanera

- **Erref**: VIL-011/017
- **Iraupena**: 0:02:55. **Hasi**: 00:28:40. **Bukatu**: 00:31:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Hamabost urterekin hasi zen aprendiz. Limarekin egiten zuen lan. Orduko soldata eta lan baldintzei buruz ari da. Greba batzuk ere bizi izan ditu. 1957. urtean bere kontura hasi zen lanean. Makina batekin hasieran eta taxilari amaitu zuen.

12. Madrilen kotxea erosi eta etxera bidean komeriak

- **Erref**: VIL-011/018
- **Iraupena**: 0:03:52. **Hasi**: 00:31:35. **Bukatu**: 00:35:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk

Laburpena:
Taxiarekin nola hasi zen kontatzen du. Lagun bati Madrilera lagundu zion. Handik ekarri zuen auto berria. Bidean gertatu zitzaizkion komeria guztiak dakartza gogora.

13. "Behar zana" Elkartea

- **Erref**: VIL-011/022
- **Iraupena**: 0:02:34. **Hasi**: 00:37:53. **Bukatu**: 00:40:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola

Laburpena:
Pilota zalea izan da betidanik. 1940. urtean sortu zen "Behar zana" elkarteko lehenengo kideetako bat da Tomas. Erreboteko partidak antolatzen ziren, baita zesta-puntakoak ere.

Transkripzioa
-Galdetu nahi nizkizun...pelota kontuak ere bai. Badakit zalia zeala, ta pelota elkartiaa...”behar zanan”, zu elkartekua zea gaztetatik?
- Ya. Baiño pelotan ni ez naiz zeatu...ni beti izan naiz jostaketan gutxitan e, pelotan baiño. Pelotan ibiltzen giñaen e, baiño ez.
-Eta ikusteko...ikustia...gustatuko zaizu?
-Bai. Zea’re bai. Hor [...] ta.
-Hor elkartia in zanian milla bederatzirehun eta berrogeian uste det izan zala, gogoratzen duzu hori?
- Zer, “behar zana”?
- Bai.
- Bai, ni’re aurreneko sosiyo bat naiz e, oandik’re soziyo no.
-Ta nolatan sortu zan elkarte hori?
- Bai hoi bai, kuarenta o hola zan, bai. Kuarenta... bai hola eo bai, bai. Kuarentan nik hamabost urte nittun bai.
- Ta nola sortu zan?
- Bueno, ordun ya, bai afiziyu zekana asko zeon ta, pelotan ta aitzen giñanen ba lagun...laguntza batzuk zeuden ta hortik dirua. Errebotia, errebotia ta.
- Errebotia da pelotan joko zaharrenetako bat ez?
- Bai, bai.
- Ta nola...nola jokatzen da edo?
- Ez dezu beiñe ikusi?
- Hor biyak zea, batetik bestea, sakatze....sakatzeue gurpil eo botilla batetik ta [...] ta beste aldea ta, hemen ta Zubietan ta geo Iparraldean’e asko jokatzen da. Baiño gaiñontzian hemen, ingurun Zubieta ta hemen. Baiño lenoo Astiasun ta etortzen da, ta Zizurkillen ta joten zien e herri batea plazak eta, bai, karo, errebotia zaharra.
-Hemen asko jokatzen zan errebotean?
- Bah...gutxi. Eskuz gehio ta, geo zesta puntan’re bai. Villabonan zesta punta asko izan da. Ameriketan ta.
- Asko jun zian hemendik Ameriketara?
- Bai. Pelotari asko, bai.

14. Garraren hasiera

- **Erref**: VIL-011/025
- **Iraupena**: 0:03:19. **Hasi**: 00:42:34. **Bukatu**: 00:45:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:
Hamaika urte zituen gerra hasi zenean. Aitaren baserrira joan ziren kalea utzita. Vilabonan ez zen erresistentzia handiegirik egon. Ihesi joan ziren asko, beste batzuk fusilatuak izan ziren.

15. Geltokira iritsi aurretik patatak trenetik behera bota behar

- **Erref**: VIL-011/029
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:48:27. **Bukatu**: 00:50:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Gerraostean, Nafarroatik patatak ekartzen zituzten trenez. Geltokian kontrola egoten zenez, Villabonara iritsi aurretik trenetik behera botatzen zituzten patatak, kontrola pasata bila joan ahal izateko. Villabonan ezkutuan egindako irina Donostian saltzen zuten. Nola eramaten zuten kontatzen du.

16. "Carrera de lentitud"en ona

- **Erref**: VIL-011/031
- **Iraupena**: 0:01:19. **Hasi**: 00:51:00. **Bukatu**: 00:52:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola

Laburpena:
Nahiz eta bere bizikleta ez zen markakoa, bazeuden marka ezagun batzuk. "Carrera de lentitud" egiten zen Tomas abila. Nor beranduago iritsi, hark irabazten zuen.

17. "Ixikiel" tabernako kontuak

- **Erref**: VIL-011/033
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:52:48. **Bukatu**: 00:54:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Villabonan zeuden tabernak izendatzen ditu. "Ixikiel"en tabernan esaterako gazta mahaira eraman aurretik pisatzen zuten. Amaitutakoan ostera berriz pisatu eta horrela kalkulatzen zuen bezeroek jandakoa. Honi gertatutako anekdota kontatzen du.

18. Katua sarri-sarri jandakoa

- **Erref**: VIL-011/035

- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:55:50. **Bukatu**: 00:58:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Sagardotegira norberak eramaten zuen jakia. Tabernetan aldiz, preparatzen zuten. Katua sarri jandakoa dela dio. Katu bat nola harrapatu eta prestatu zuten kontatzen du.

19. Taberna giroa

- **Erref**: VIL-011/036
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:58:20. **Bukatu**: 00:59:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:
Emakumeak tabernan ikustea gaizki ikusita zegoen. Gizonezkoak egoten ziren normalean. Karta-jokoan, tokan, bolotan eta horrelakoetan aritzen ziren

20. Auto-lasterketak Lasarten

- **Erref**: VIL-011/039
- **Iraupena**: 0:01:52. **Hasi**: 01:01:37. **Bukatu**: 01:03:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:
Kotxe gutxi zegoen Villabonan. Auto-lasterketak egoten ziren Lasarten. Osteguneta, eskolatik irten eta entrenamenduak ikustera joaten ziren bertara. Juan Manuel Fangio pilotua zen oso ezaguna.

21. Euskara desberdinak

- **Erref**: VIL-011/042
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 01:04:08. **Bukatu**: 01:06:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Euskalki desberdinak. Herri batetik bestera dauden desberdintasunak.

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com